

KAKO SAVLADATI AKADEMSKE TEKSTOVE?

Prilikom čitanja novog teksta ili knjige studenti često imaju poteškoća u razlučivanju bitnog od nebitnog. U tekstu pokušavaju podvući ono što je važno, ali često podvuku cijeli tekst - od početka do kraja.

U nekom tekstu gotovo svaki odlomak ima jednu glavnu ili ključnu rečenicu. To je ona rečenica koja sadrži osnovnu misao cijelog odlomka i to je rečenica koju trebate podcrtati. Ostale rečenice u odlomku na određen način razvijaju ili komentiraju ključnu rečenicu. Ako odlomak nema takvu rečenicu koja sažima cijeli njegov smisao, tada je možete sami sastaviti i napisati u posebnu bilježnicu za bilješke ili pokraj teksta odlomka na prostoru margina knjige (ako je knjiga vaše vlasništvo).

Rečenice koje čine odlomak podržavaju ključnu rečenicu ili osnovnu misao odlomka na sljedeće načine:

- razvijaju osnovnu ideju (koja se prezentira u nadolazećoj glavnoj rečenici)
- preciznije definiraju i objašnjavaju osnovnu ideju (ili rečenicu)
- predstavljaju primjere koji ilustriraju osnovnu ideju (ili rečenicu)
- uspoređuju osnovnu ideju (ili rečenicu) s nekim sličnim ili oprečnim mišljenjima
- stvaraju poveznice za odlomak koji slijedi.

Posebnu pažnju trebate pokloniti pregledu osnovne strukture odlomaka pisanog teksta jer je shvaćanje načina na koji je tekst pisan osnovni preduvjet za njegovo shvaćanje. Sadržaj teksta svladavate tako da prolazite kroz njega više puta na razne načine.

Slijedi prikaz metode rada na tekstu i učenja teksta u četiri koraka.

Pregled i planiranje

Pregled cijelog materijala i gradiva koje trebate naučiti predstavlja pripremu prije početka samog učenja. Osnovni je cilj pregleda dobiti opći dojam o onome što treba naučiti. Takva generalna slika/predodžba o sadržaju koji trebate naučiti omogućuje vam da vidite što od toga već znate, što ste od toga već čuli i s čim to možemo povezati.

Kako se pregledava materijal za učenje? Usmjeravanjem pažnje na naslove, eventualne popise sadržaja, posebno istaknute glavne riječi ili termine. Pregled ne zahtijeva puno vremena. To nije posao na koji biste izgubili cijeli dan, već najviše 1 do 2 sata i predstavlja osnovnu organizaciju materijala za učenje, stvaranje okvira u koji se poslije učenjem umeću specifične informacije. Ako znate što očekujete, čitanje i učenje će lakše teći. Ovaj korak u učenju je vrlo važan jer njime stvaramo osnovu za povezivanje i usvajanje gradiva te njegovo uspješno pohranjivanje u pamćenju.

Na temelju pregleda procjenjujete koliko vremena trebate odvojiti za svladavanje količine gradiva koju trebate naučiti. Neki se sadržaji brže prolaze i uče, a neki teže, ovisno o vlastitim preferencijama i sposobnostima. Kad počnete s čitanjem i učenjem, dobit ćete dojam o tome koliko vam vremena treba da biste prošli određen broj stranica teksta.

Važno je materijal za učenje, na temelju prethodnog pregleda, podijeliti u cjeline, tako da svaki dio gradiva koji se uči ima svoj početak i kraj. Ne bi imalo smisla započeti ili prestati s učenjem u sredini nekog poglavlja knjige ili na stranici koju smo slučajno odabrali. Pregled

može biti i manje globalan, te može predstavljati pripremu prije početka čitanja i učenja svake pojedine cjeline.

Probijanje kroz gradivo čitanjem s razumijevanjem

Određenu cjelinu gradiva ne čitate samo jednom. Često je gradivo teško za razumijevanje, sadrži mnogo novih pojmova i činjenica pa jedno čitanje odlomka ili cjeline gradiva nije dovoljno. Najčešće se prvim čitanjem samo dobije slika o osnovnoj temi koju tekst obrađuje i o tome kako su nove informacije u tekstu međusobno organizirane i povezane.

Ponovnim čitanjem osigurava se razumijevanje novog materijala. Kod ponovnog čitanja pokušavajte mentalno obrađivati gradivo tako da se tijekom čitanja zapitkujete: je li ovaj podatak važan ili nije?, kako se ove informacije mogu povezati s prethodnim gradivom ili prethodno pročitano cjelinom?, zašto se autor toliko zadržava na ovim činjenicama?

Razmišljanje o onome što čitamo osigurava mentalnu obradu podataka i njihovo pohranjivanje u dugoročno pamćenje. Odlomak ili cjelinu trebate pročitati onoliko puta koliko je dovoljno da ga u potpunosti razumijete. U nekim je slučajevima dovoljno samo jedno čitanje ili dva, a ponekad je potrebno ponovno čitati tri ili više puta.

Za vrijeme provedbe ovog koraka u učenju dobro je imati olovku u ruci i praviti bilješke u posebnu bilježnicu u obliku natuknica (po mogućnosti preformulirati i sažeti pročitano vlastitim riječima), dijagrama, tablica; bilježiti osnovne pojmove i međusobno ih povezivati strelicama i drugim znakovima. Poslije će vam te bilješke služiti kao kratki podsjetnici za ponavljanje gradiva.

Ponavljanje

Jednostavan način da provjerite jeste li pridali dovoljno pažnje onome što ste čitali, jest da provjerite vlastito znanje. Nakon što ste pročitali odlomak ili cjelinu gradiva, odmaknite se od knjige i provjerite jeste li zapamtili ono što ste upravo pročitali, možete li to vlastitim riječima prepričati. Ovdje je važno da budete kritični prema samome sebi i da provjerite jeste li točno ponovili. Studenti obično preskaču taj korak jer izbjegavaju suočiti se s nemogućnosti da pročitano reproduciraju.

Integracija

U ovom koraku potrebno je povezati sve odlomke/poglavljja/dijelove gradiva koje ste odvojeno čitali i učili u jedinstvenu cjelinu. U ovoj biste fazi trebali prepoznati i uvidjeti smislenu povezanost svih detalja.

Pripremila: Dina Šverko